

Generalistkommuneutvalget - sekretariatet

Vår referanse: 21/02732-67
Arkivkode: 035
Saksbehandler: Marte Malones
Deres referanse:
Dato: 13.09.2022

KS storbynettverk - innspill til generalistkommuneutvalget

KS Storbynettverk takker for muligheten til å delta under Generalistkommuneutvalget innspillmøte 28.04.2022 og vil med dette følge opp med en skriftlig tilbakemelding til utvalget.

Kommunene er en grunnstein i velferdssamfunnet og skal sammen med stat og fylke sikre innbyggernes behov gjennom tjenestetilbudet og rollene som myndighet, samfunnsutvikler og demokratisk arena. Det er viktig at kommunenes forutsetning og rammer nå går gjennom, slik at kommunene fremdeles kan levere godt - også i fremtidens velferdssamfunn.

Utvalgets oppdrag er stort, viktig og komplekst, og det er derfor av betydning at utvalget har et godt og dekkende kunnskapsgrunnlag for sine vurderinger.

Storbykommunene utgjør en viktig del av infrastrukturen i velferdssamfunnet

Storbykommunene i Norge tar ansvar og utfører i dag oppgaver som går ut over de lovpålagte oppgavene til generalistkommunen. Storbykommunene er vesentlige samfunnsutviklere i sine regioner innen en rekke virksomhetsområder, og er i tillegg bidragsyttere til å løse regionale og nasjonale oppgaver.

KS Storbynettverk er opptatt av at utvalget har særlig oppmerksomhet på storbykommunenes virkemåte, utvikling og muligheter i generalistkommunesystemet.

Storbykommunene er positiv til i enda større grad å bidra til at innbyggernes behov blir ivaretatt på en god måte. Når utvalget nå skal vurdere generalistkommuneprinsippet er det viktig at utvalget både tar hensyn til de minste, de mellomstore og de større kommunene når kommune-Norges fremtidige grunnprinsipper blir vurdert. Hensyntaken til de minste kommunene må ikke alene bestemme oppgaveporteføljen til de største kommunene.

Storbyene vil bidra med innsikt og kunnskap.

Program for storbyrettet forskning (et samarbeid mellom åtte storbykommuner og KS) har igangsatt et forsknings- og formidlingsprosjekt om «Storbyenes rolle i et generalistkommunesystem». Prosjektet gjennomføres av Norce i samarbeid med Telemarksforskning der formålet er å utarbeide et kunnskapsgrunnlag som beskriver storbyenes rolle, oppgaver, ansvar og samtidig peke på muligheter for å ta et større ansvar. Dette som bidrag til å utvikle en bærekraftig og fremtidsrettet kommunesektor gjennom å levere mest mulig effektive velferdstjenester og utvikle gode lokalsamfunn. Det vil innen 01.10.2022 foreligge en delrapport som vil bli oversendt til Generalistkommuneutvalget så snart den foreligger. Sluttrapporten ferdigstilles medio februar 2023.

Storbykommunene ønsker å ta på seg flere og større oppgaver

Utvalget har stilt spørsmål ved om det er hensiktsmessig at alle kommunene har de samme oppgavene. Kan det for eksempel tenkes at en kommunes oppgaver overføres til nabokommunen, fylkeskommunen eller staten?

Med dagens oppgavefordeling får vi ikke benyttet det fulle potensialet som ligger hos storbykommunene. Storbyene har gjennomføringskraft og ønsker å ta på seg flere og større oppgaver. Storbykommunene utgjør en viktig del av infrastrukturen i velferdssamfunnet gjennom sin regionale posisjon i samarbeidet med mindre kommuner. Storbykommunene er derfor en garantist for at generalistkommunesystemet kan bestå.

Storbykommunene kan bidra med spisskompetanse og gjennomføringskraft

Storbyene har større potensial til å samle spisskompetanse for å løse krevende oppgaver som mindre generalistkommuner vil ha utfordringer med å løse. Dette kan være for eksempel samlokalisering av rehabiliteringsplasser, kollektivtrafikk eller samlet skoleløp i storbykommunene.

Offentlig sektor står overfor store omstillinger som må løses gjennom fagutvikling, innovasjon og digitalisering. Storbykommunene utgjør et avgjørende kompetansemiljø for at kommune-Norge skal lykkes med gjennomføringen av dette skiftet. Storbykommunene kan gjennom sin lokale og regionale rolle bidra til at kommunene kan løse disse utfordringene og fungere som et knutepunkt/bindeledd mellom regionen og nasjonale myndigheter/aktører.

Storbyenes rammer og forutsetninger må tilpasses rollen.

Utvalget bør vurdere behovet for tilpasninger i den statlige styringen og særlig vurdere storbykommunenes forutsetninger og rammer innenfor generalistkommunesystemet i dagens og fremtidens velferdssamfunn. Hvordan kan denne rollen utvikles videre for å ivareta innbyggernes og samfunnets behov?

Det er avgjørende at kommunenes rammer styrkes og tilpasses til kommunenes oppgaver og rolle. Storbyene er positive til å samarbeide med andre kommuner, men erfarer også at det er krevende når det gjelder ressurser, kostnader og risiko. Det bør vurderes endringer i dagens regelverk med hensyn til mulige insentiver, pålegg, veiledning eller nye modeller for mer strukturert interkommunalt samarbeid.

Storbykommunene håper gjennom tidligere dialog og dette skriftlige innspillet å ha bidratt til utvalgets innsikt og kunnskapsgrunnlag. Delrapport fra storbyforskningsprosjektet vil bli oversendt så snart den foreligger.

KS Storbymnettverk ønsker Generalistkommuneutvalget lykke til med det viktige arbeidet.